

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 33/19
Luxemburg, 19 martie 2019

Hotărârea în cauza C-163/17, Jawo,
precum și Hotărârea din cauzele conexe C-297/17, C-318/17 Ibrahim, C-
319/17 Sharqawi și alții și C-438/17, Ibrahim și Magamadov

Un solicitant de azil poate fi transferat către statul membru care este responsabil în mod normal de examinarea cererii sale sau care i-a acordat deja o protecție subsidiară, cu excepția cazului în care condițiile de viață previzibile ale beneficiarilor unei protecții internaționale l-ar expune pe acesta unei situații de lipsuri materiale extreme, contrară interzicerii tratamentelor inumane sau degradante

Insuficiențe în sistemul social al statului membru în cauză nu permit ca atare să se constate existența unui risc de astfel de tratamente

Cauza Jawo privește în principal problema dacă Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”) se opune ca un solicitant de protecție internațională să fie transferat, în aplicarea Regulamentului Dublin III¹, către statul membru care este responsabil în mod normal de prelucrarea cererii sale, în cazul în care acesta ar fi expus unui risc serios de a fi supus unui tratament inuman sau degradant ca urmare a condițiilor de viață previzibile cu care s-ar confrunta în calitate de beneficiar al protecției internaționale (presupunând că această protecție i-ar fi acordată).

Domnul Abubacarr Jawo, originar din Gambia, a formulat o primă cerere de azil în Italia, unde a ajuns pe cale maritimă. Acesta și-a continuat călătoria și a introdus o altă cerere de azil în Germania. Autoritățile germane au respins această cerere ca inadmisibilă și au dispus îndepărtarea domnului Jawo către Italia. Cu toate acestea, tentativa, în iunie 2015, de a-l transfera pe domnul Jawo către Italia a eșuat ca urmare a faptului că acesta nu era prezent în adăpostul colectiv unde locuia. Domnul Jawo a declarat la întoarcerea sa că vizitase un prieten într-un alt oraș german și că nimeni nu l-a înștiințat că ar fi trebuit să își semnaleze absența.

În fața Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (Tribunalul Administrativ Superior din Baden-Württemberg, Germania), domnul Jawo a arătat că Germania a devenit statul membru responsabil ca urmare a expirării termenului de șase luni prevăzut de Regulamentul Dublin III pentru a-l transfera către statul membru responsabil în mod normal, și anume Italia. Întrucât domnul Jawo nu s-a sustras procedurii în momentul tentativei de transfer, acest termen nu ar putea fi prelungit la un maxim de optsprezece luni. În plus, transferul său către Italia ar fi ilicit din cauza faptului că, în acest stat membru, procedura de azil și condițiile de primire a solicitanților, precum și condițiile de viață ale beneficiarilor unei protecții internaționale ar prezenta deficiențe sistemice.

Verwaltungsgerichtshof solicită Curții de Justiție să interpreteze Regulamentul Dublin III, precum și interdicția tratamentelor inumane sau degradante care figurează în cartă. Acesta se referă la raportul Organizației Elvețiene pentru Sprijinirea Refugiaților din luna august 2016, care ar conține indicii concrete că beneficiarii protecției internaționale în Italia sunt supuși riscului unei vieți marginalizate, lipsiți de un domiciliu fix și de resurse. Potrivit acestui raport, caracterul insuficient dezvoltat al sistemului social italian este, în ceea ce privește populația italiană, compensat de

¹ Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid (JO 2013, L 180, p. 31).

solidaritatea familială, care ar lipsi în cazul beneficiarilor protecției internaționale. Acest raport ar constata de asemenea carențe ale programelor de integrare în Italia.

Cauzele Ibrahim și alții privesc posibilitatea prevăzută de „Directiva privind procedurile”² de a respinge cereri de azil ca inadmisibile ca urmare a acordării prealabile a unei protecții subsidiare în alt stat membru.

Bulgaria a acordat protecție subsidiară unor palestinieni apatrizi care au avut reședința în Siria, iar Polonia a acordat această protecție unui resortisant rus, care declară că este cecen. Întrucât noile cereri de azil care au fost formulate ulterior în Germania au fost respinse, aceștia s-au adresat instanțelor germane.

În cauzele referitoare la palestinienii apatrizi, Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală, Germania) urmărește în special să se stabilească dacă posibilitatea de a respinge o cerere ca inadmisibilă devine caducă atunci când condițiile de viață ale beneficiarilor unei protecții subsidiare în statul membru care a acordat această protecție trebuie să fie considerate drept un tratament inuman sau degradant sau atunci când acești beneficiari nu primesc, în respectivul stat membru, nicio alocație de subzistență sau sunt destinatari ai unei astfel de alocații într-o limită net inferioară decât în alte state membre, fără a fi totuși tratați diferit în această privință față de resortisanții respectivului stat membru.

Prin hotărârile pronunțate astăzi, Curtea amintește că, în cadrul sistemului european comun de azil care se întemeiază pe principiul încrederii reciproce între statele membre, trebuie să se prezume că tratamentul aplicat de un stat membru solicitanților de protecție internațională și persoanelor cărora li s-a acordat protecție subsidiară este conform cu cerințele impuse de cartă, de Convenția de la Geneva, precum și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului.

Nu poate fi exclus totuși ca, în practică, acest sistem să întâmpine dificultăți majore de funcționare într-un anumit stat membru, astfel încât să existe un risc serios ca unii solicitanți de protecție internațională să fie tratați, în acest stat membru, într-un mod incompatibil cu drepturile lor fundamentale și în special cu interdicția absolută de tratamente inumane sau degradante³.

Astfel, atunci când instanța sesizată cu o cale de atac împotriva unei decizii de transfer sau a unei decizii de respingere ca inadmisibilă a unei noi cereri de protecție internațională dispune de elemente prezentate de solicitant pentru a dovedi existența unui risc de tratament inuman sau degradant în alt stat membru, această instanță este obligată să aprecieze realitatea unor deficiențe fie sistemice sau generalizate, fie afectând anumite grupuri de persoane.

Cu toate acestea, asemenea **deficiențe nu sunt contrare interdicției tratamentelor inumane sau degradante decât dacă ating un prag deosebit de ridicat de gravitate**, care depinde de ansamblul datelor din cauză. **Acest prag ar fi atins atunci când indiferența autorităților unui stat membru ar avea drept consecință faptul că o persoană în întregime dependentă de ajutorul public s-ar afla, independent de voința sa și de alegerile sale personale, într-o situație de lipsuri materiale extreme care nu i-ar permite să facă față celor mai elementare nevoi ale sale, cum sunt îndeosebi cele de a se hrăni, de a se spăla și de a-și asigura o locuință, și care i-ar aduce atingere sănătății fizice sau mentale ori care ar aduce-o într-o stare de degradare incompatibilă cu demnitatea umană.**

O mare precaritate sau o puternică degradare a condițiilor de viață nu ating acest prag, atunci când acestea nu implică o situație de lipsuri materiale extreme care să plaseze această persoană într-o situație de o asemenea gravitate încât să poată fi asimilată unui tratament inuman sau degradant.

² Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (JO 2013, L 180, p. 60).

³ A se vedea Hotărârea Curții din 21 decembrie 2011, N. S. și alții ([C-411/10 și C-493/10](#), a se vedea de asemenea CP nr. 140/11).

În plus, **împrejurarea că beneficiarii unei protecții subsidiare nu primesc, în statul membru care a acordat solicitantului o astfel de protecție, nicio alocație de subzistență sau sunt destinatari ai unei astfel de alocații într-o limită net inferioară decât în alte state membre, fără a fi totuși tratați diferit față de resortisanții acestui stat membru, nu poate conduce la constatarea că respectivul solicitant ar fi expus în acel stat unui risc real de a suferi un tratament inuman sau degradant decât dacă ea are drept consecință că acesta s-ar afla, din cauza vulnerabilității sale speciale, independent de voința sa și de alegerile personale, într-o situație de lipsuri materiale extreme.**

În orice caz, simplul fapt că protecția socială și/sau condițiile de viață sunt mai favorabile în statul membru în care a fost depusă noua cerere de protecție internațională decât în statul membru responsabil în mod normal sau care a acordat deja protecția subsidiară nu este de natură să confirme concluzia că persoana în cauză ar fi expusă, în cazul transferului către acest ultim stat membru, unui risc real de a suferi un tratament inuman sau degradant.

Curtea concluzionează că dreptul Uniunii nu se opune ca un solicitant de protecție internațională să fie transferat către statul membru responsabil sau ca o cerere de acordare a statutului de refugiat să fie respinsă ca inadmisibilă pentru motivul că solicitantului i s-a acordat deja protecție subsidiară de către un alt stat membru, cu excepția cazului în care se stabilește că solicitantul s-ar afla într-o situație de lipsuri materiale extreme, independent de voința sa și de alegerile sale personale.

În cauzele Ibrahim și alții, Curtea adaugă că faptul că statul membru care a acordat protecția subsidiară unui solicitant de protecție internațională refuză sistematic, fără o examinare reală, acordarea statutului de refugiat, nu împiedică celelalte state membre să respingă o nouă cerere formulată de persoana în cauză în fața lor ca inadmisibilă. Într-un astfel de caz, revine statului membru care a acordat protecția subsidiară să reia procedura privind obținerea statutului de refugiat. Astfel, numai în cazul în care, în urma unei evaluări individuale, se constată că un solicitant de protecție internațională nu îndeplinește condițiile pentru a i se acorda statutul de refugiat, se poate acorda, dacă este cazul, protecția subsidiară.

În cauza Jawo, Curtea precizează de asemenea că **un solicitant „se sustrage procedurii” atunci când se sustrage în mod deliberat autorităților naționale competente pentru efectuarea transferului său, pentru a împiedica respectivul transfer. Se poate prezuma că acesta este cazul atunci când respectivul transfer nu poate fi efectuat din cauza faptului că acest solicitant a părăsit locul de reședință care i-a fost alocat fără să fi informat autoritățile naționale competente cu privire la absența sa, cu condiția să fi fost informat despre obligațiile sale în această privință, aspect a cărui verificare îi revine instanței de trimitere.** Solicitantul menționat își păstrează posibilitatea de a demonstra că faptul că nu a informat aceste autorități cu privire la absența sa este justificat de motive valabile, iar nu de intenția de a se sustrage acestor autorități.

În plus, în cadrul unei proceduri îndreptate împotriva unei decizii de transfer potrivit Regulamentului Dublin III, **solicitantul unei protecții internaționale în cauză poate susține că, întrucât nu s-a sustras procedurii, termenul de transfer de șase luni a expirat și că, urmare a acestei expirări, statul membru care a decis transferul său a devenit responsabil de examinarea cererii sale.**

În sfârșit, Curtea subliniază că, pentru a prelungi termenul de transfer la maximum optsprezece luni, este suficient ca statul membru solicitant să informeze, înainte de expirarea termenului de transfer de șase luni, statul membru responsabil în mod normal cu privire la faptul că persoana în cauză s-a sustras procedurii și să indice, în același timp, noul termen de transfer.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Instanța națională are obligația de a soluționa cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

Textul integral al hotărârilor ([C-163/17](#), [C-397/17 și alții](#)) se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293

Imagini de la pronunțarea hotărârilor sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106